

§ 149

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. valtuustoaloitteesta koskien lapsille ja nuorille laadittavaa digioppimisympäristön työkykykonseptia

HEL 2021-005582 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ja kuuden muun valtuutetun valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että kouluille laaditaan digioppimisen työkykyohjelma, jonka tavoitteena on saada opettajat, vanhemmat, kouluterveydenhuolto sekä oppilaat ymmärtämään digioppimiseen ja ruutuaikaan liittyvät riskit, tunnistamaan oireet, hallitsemaan itsehoito ja ymmärtämään, koska on hakeuduttava terveydenhuollon pariin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että digioppiminen on nykyään arkipäiväistä ja sen lieveilmiöinä ilmenevät riskit tulee tunnistaa osana koululaisten arkea. Riskien syntymiseen on vaikutettava ensisijaisesti ennaltaehkäisevästi. Liikkuminen sekä muu terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta ovat osa oppilaiden koulupäivää ja niiden tulee sisältyä jokaisen koululaisen arkeen. Helsingin kaupunki on nostanut liikkuamisen edistämisen yhdeksi kaupunkistrategian kärkihankkeeksi. Koululaisten liikkumista edistetään toimialojen yhteisillä toimenpiteillä, joita ovat muun muassa koulu-PT-toiminta, Move-hanke ja kaupunkiyhteinen harrastustavoite.

Lasten tietokoneen ja muiden laitteiden käyttö alkaa aikaisin, joten oireiden ennaltaehkäisyn merkitys korostuu jo alle kouluikäisillä sekä kouluikäisillä lapsilla ja nuorilla. Kodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa tulisi olla ergonomisesti sopivat työpisteet eri kasvu- ja kehitysvaiheissa oleville nuorille. Oppilaiden terveyttä edistetään ja toimintaa kehitetään Helsingissä opettajien, kouluterveydenhuollon, ravitsemusterapian, sosiaaliohjauksen ja fysioterapian sekä toimintaterapian rajapinnoilla tapahtuvan yhteistyön avulla.

Kouluterveydenhuolto

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan kouluterveydenhuollon perustehtävänä on tukea jokaisen koululaisen mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä, vahvistaa oppimisen ja terveen aikuisuuden edellytyksiä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Kouluterveydenhuoltoon kuu-

luu oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) määrittelee kouluissa tehtävien terveystarkastusten sisällön ja määrän. Terveystarkastuksessa on selvitettävä tarkastettavan ikävaiheen ja yksilöllisen tarpeen mukaan kasvua, kehitystä ja hyvinvointia haastattelulla, kliinisillä tutkimuksilla ja tarvittaessa muilla menetelmillä. Tarkastuksen sisältöä kohdennetaan ja laajennetaan lapsen, nuoren ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaan sekä terveystieteiden tutkimusten osalta. Lisäksi kunta järjestää oppilaan tarpeen mukaisesti tämän terveydentilan toteamista varten erikoistutkimuksia, joihin kuuluvat esimerkiksi erikoislääkärin tekemä näön tai kuulon tutkimus ja hänen määräämänsä muut tarvittavat tutkimukset.

Digitaalisen oppimisen tuomat riskit tunnustetaan kouluterveydenhuollossa jo varhain. Oppilaille annetaan oman terveyden tukemiseen liittyvää terveysneuvontaa, ohjataan ergonomisiin työskentelyasentoihin ja puututaan varhaisessa vaiheessa ryhti- ja asentovirheisiin. Tarvittaessa tehdään yksilöllinen hyvinvointi- ja terveystieteiden suunnitelma ja terveydenhoitaja voi myös ohjata lapsen fysioterapiaan tai toimintaterapiaan.

Koululaisten fysioterapia ja toimintaterapia

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi järjestää lasten ja nuorten fysioterapia- ja toimintaterapiapalvelut 0–16-vuotiaille. Lasten ja nuorten fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluja tarjotaan perhekeskuksissa ja keskitetyissä toimipisteissä. Helsingissä perhekeskuksissa toimii 12 fysioterapeuttia, jotka ottavat vastaan kouluikäisiä lapsia. Vuoden 2021 alusta sosiaali- ja terveystoimi on tarjonnut myös koululaisten toimintaterapiaa. Koululaisten toimintaterapiasta vastaa viisi toimintaterapeuttia.

Kouluterveydenhoitaja tai muu terveydenhuollon toimija ohjaa lapsen fysioterapeutin tai toimintaterapeutin vastaanotolle, mikäli havaitsee sille tarvetta. Fysioterapeutti tai toimintaterapeutti voi myös tulla tarvittaessa käymään lapsen koululla tai kotona. Lasten ja nuorten fysioterapia on motorisen kehityksen sekä liikkumis- ja toimintakyvyn arviointia ja kuntoutusta. Toimintaterapiasta hyötyvät erityisesti alakoululaiset, joilla on arkea hankaloittavaa motorisen oppimisen vaikeutta, hahmottamisen haasteita tai aistitoiminnoissa poikkeavuutta.

Sekä kouluterveydenhuolto että fysioterapia- ja toimintaterapiapalvelut ovat oppilaille maksuttomia.

Yhteenveto

Valtuustoaloitteessa esitetään kouluille laadittavaa digioppimisen työkykyohjelmaa toteutettavaksi yhteistyössä kouluterveydenhuollon, fysioterapian ja opettajien kesken. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että koululaisten terveyden edistäminen on kaikkein tehokkainta ennaltaehkäisevästi osana opetussuunnitelmaa oppilaiden arjessa. Digitaaliseen oppimiseen liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen lapsiperheiden palvelujen sisällöissä, käytössä olevissa asiakas- ja hoito-ohjeissa ja yhteistyörakenteissa. Kodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa tulisi olla ergonomisesti sopivat työpisteet eri kasvu- ja kehitysvaiheissa oleville nuorille.

Sosiaali- ja terveystoimen ammattilaiset tukevat opettajia koululaisten terveyden edistämiseksi jo nyt monin tavoin. Ammattilaiset tunnistavat hyvin digioppimiseen liittyvät riskit ja pystyvät ohjaamaan oppilaita ja vanhempia/hoitajia varhaisessa vaiheessa tai tarvittaessa järjestämään yksilöllistä kuntoutusta. Lasten ja nuorten terveyden edistäminen on myös tulevaisuuden näkökulmasta tärkeä aihe ja sen vuoksi sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kehittämistyötä koululaisten arjen toimivien käytäntöjen eteen on jatkettava. Kouluterveydenhuollon sekä fysio- ja toimintaterapian henkilöstö osallistuu kouluilla tehtävään oppilaiden terveyttä edistävään kehittämistyöhön nykyisissä palvelurakenteissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystoimen lapsiperheiden palvelujen sisällöissä, käytössä olevissa asiakas- ja hoito-ohjeissa sekä yhteistyörakenteissa on huomioitu digitaaliseen oppimiseen liittyvät terveydelliset haasteet. Koululaisten liikkumista edistämällä ja kouluterveydenhuollon terveyttä ja hyvinvointia tukevan toiminnan sekä tarvittavien lisäpalveluiden kuten fysioterapian ja toimintaterapian avulla tuetaan oppilaiden kehitystä sekä edistetään terveyttä ja hyvinvointia."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347
elina.borchers(a)hel.fi

Marianna Niemi-Korhonen, kouluterveydenhuollon ylihoitaja, puhelin: 310 48355
marianna.niemi-korhonen(a)hel.fi

Tuija Arvo, fysioterapian ylihoitaja, puhelin: 31050223
tuija.arvo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 05.05.2021 Karhuvaara Arja Lapsille ja nuorille on laadittava digioppimisympäristön työkykykonsepti

17.08.2021

Asia/9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran ja kuuden muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien lapsille ja nuorille laadittavaa digioppimisympäristön työkykykonseptia. Lausuntoa on pyydetty 28.9.2021 mennessä.

Aloitteeseen on pyydetty myös kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Elina Borchers, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 25347
elina.borchers(a)hel.fi
Marianna Niemi-Korhonen, kouluterveystoimialan ylihoitaja, puhelin: 310 48355
marianna.niemi-korhonen(a)hel.fi
Tuija Arvo, fysioterapian ylihoitaja, puhelin: 31050223
tuija.arvo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 05.05.2021 Karhuvaara Arja Lapsille ja nuorille on laadittava digioppimisympäristön työkykykonsepti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano